

การศึกษาเรื่องการใช้พื้นที่ว่างชั้นล่างภายในที่พักอาศัยของผู้มีรายได้น้อย กรณีศึกษาโครงการบ้านเอื้ออาทรรังสิตคลองสาม เพื่อศึกษารูปแบบบ้านเอื้ออาทร และสภาพกายภาพที่เป็นอยู่ภายในโครงการบ้านเอื้ออาทรรังสิตคลองสาม เพื่อศึกษากิจกรรม และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ว่างชั้นล่างที่มีความสำคัญอันควรคำนึงถึงในการออกแบบพื้นที่ว่างชั้นล่างให้เหมาะสมต่อความต้องการของผู้พักอาศัย และเพื่อเสนอแนะเกณฑ์ในการออกแบบพื้นที่ว่างชั้นล่างให้เหมาะสมต่อความต้องการของผู้พักอาศัย โครงการบ้านเอื้ออาทรรังสิตคลองสามและโครงการบ้านเอื้ออาทรโครงการอื่นๆ ที่มีลักษณะและรูปแบบคล้ายคลึงกัน

การศึกษามี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลจากประชากรที่เป็นบ้านพักอาศัยโครงการบ้านเอื้ออาทรทุกหลังคาเรือน จำนวน 477 หลังคาเรือน โดยการสำรวจและลงพื้นที่สังเกตลักษณะทางกายภาพ เพื่อสรุปลักษณะของบ้านพักอาศัย ผลที่ได้คือ บ้านพักอาศัยเกินกว่าครึ่งไม่มีการต่อเติม(ร้อยละ 67.7) บ้านพักอาศัยที่มีการต่อเติมปิดล้อมพื้นที่ในส่วน โถงอเนกประสงค์เต็มพื้นที่ (ร้อยละ 32.3) และขั้นตอนที่ 2 ศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม โดยทำการศึกษาตามความสมัครใจของผู้พักอาศัย จำนวน 49 หลังคาเรือน เก็บข้อมูลในเชิงการประเมินหลังการเข้าใช้ มีการใช้แบบสอบถาม สัมภาษณ์และสังเกตการณ์แบบมีโครงสร้าง โดยใช้การวิเคราะห์ผลทางสถิติพรรณนา และการวิเคราะห์ผลเชิงคุณภาพ

ลักษณะทั่วไปของผู้มีรายได้น้อยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า ผู้พักอาศัยมีช่วงอายุระหว่าง 25-59 ปี สถานภาพสมรส จำนวนผู้พักอาศัยภายในบ้านแต่ละหลังคาเรือน 3-5 คน จำนวนเด็กภายในบ้านพักอาศัย 1 คนต่อหนึ่งหลังคาเรือน อาชีพของเจ้าของบ้านพักอาศัยส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัทหรือโรงงานในพื้นที่ใกล้เคียง ระดับรายได้ของครอบครัว 10,000-20,000 บาทต่อเดือน ภูมิลำเนาเดิมของผู้พักอาศัยก่อนที่จะมาอยู่อาศัยภายในโครงการบ้านเอื้ออาทร ส่วนใหญ่อยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑล สาเหตุที่ย้ายจากที่อยู่เดิมมีสาเหตุเพราะ ส่วนใหญ่เป็นบ้านเช่า

ผลสรุปจากการศึกษาด้านการใช้พื้นที่ว่างชั้นล่างและกิจกรรม ของผู้มีรายได้น้อยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพบว่า พื้นที่ว่างชั้นล่างที่อยู่ในปัจจุบันที่ทางการเคหะจัดให้ไว้ ไม่สามารถจะตอบสนองกิจกรรมตามพฤติกรรมได้เนื่องจากพื้นที่ในส่วนห้องอเนกประสงค์นั้นมีพื้นที่จำกัด ผู้พักอาศัยไม่สามารถประกอบกิจกรรมเตรียมอาหาร ประกอบอาหารได้ จึงต่อเติมพื้นที่ด้านหลังบ้านเพื่อเป็นส่วนครัวสำหรับประกอบอาหาร และพื้นที่ในส่วนโถงอเนกประสงค์ภายนอกผู้พักอาศัยใช้พื้นที่ได้เฉพาะบางช่วงเวลานื่องจากเป็นพื้นที่เปิดทำให้เกิดผลกระทบหลายด้าน เช่น ฝุ่นละออง แสงแดด และความไม่เป็นส่วนตัว จากการศึกษานี้ผู้พักอาศัยบางส่วนเริ่มมีการต่อเติมพื้นที่ส่วนโถงอเนกประสงค์เพื่อให้สนองต่อกิจกรรมของผู้พักอาศัย ซึ่งพื้นที่ว่างชั้นล่างนั้นควรมีพื้นที่ที่ปิดล้อมมากกว่าปัจจุบันเพื่อลดการทับซ้อนของพื้นที่และใช้พื้นที่ในกิจกรรมต่างๆ ได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

พบว่าบ้านพักอาศัยทั้ง 2 ประเภทนี้มีลักษณะการใช้พื้นที่ที่แตกต่างกัน คือ บ้านพักอาศัยที่ไม่มีการต่อเติมปิดล้อมพื้นที่ มีกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในบ้านพักอาศัยที่หลากหลาย คือ ต้อนรับแขก, นั่งเล่น/นอนเล่น, ดูโทรทัศน์/ฟังเพลง, เลี้ยงเด็ก, อ่านหนังสือ/เขียนหนังสือ, ทำงานคอมพิวเตอร์, รับประทานอาหาร, แต่งตัว, ทำงานบ้าน, เตรียมอาหาร, เลี้ยงสัตว์, เก็บรถ/จอดรถ, นอน, ไขว่สักการะ สิ่งศักดิ์สิทธิ์และประกอบอาชีพ แต่การใช้พื้นที่นั้นส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ห้องอเนกประสงค์ มากกว่าโถงอเนกประสงค์และพื้นที่บ้านโดยรอบ จึงทำให้เกิดพื้นที่ทับซ้อนในพื้นที่ห้องอเนกประสงค์อย่างหนาแน่น เครื่องเรือนที่ใช้ภายในพื้นที่ว่างชั้นล่างมีน้อยชิ้น เครื่องเรือนที่เป็นชิ้นหลักคือ ชั้นวางโทรทัศน์เครื่องเรือนที่ใช้เป็นเครื่องเรือนอเนกประสงค์ พฤติกรรมส่วนใหญ่จะนั่งบนพื้น บ้านพักอาศัยที่มีการต่อเติมปิดล้อมพื้นที่ในส่วนโถงอเนกประสงค์เต็มพื้นที่สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ 1. บ้านพักอาศัยที่มีการต่อเติมปิดล้อมพื้นที่เพื่อการพักอาศัยในส่วนของกิจกรรมที่เกิดขึ้นในบ้านพักอาศัยประเภทนี้มีกิจกรรมที่เหมือนกับบ้านพักอาศัยที่ไม่มีการต่อเติมปิดล้อมพื้นที่ แต่การใช้พื้นที่ของบ้านพักอาศัยในกลุ่มนี้มีการกระจายการใช้พื้นที่ในส่วนโถงอเนกประสงค์มากขึ้นเนื่องจากการต่อเติมปิดล้อมพื้นที่ทำให้เกิดความสะดวกสบาย มีพฤติกรรมการใช้พื้นที่ในแต่ละกิจกรรมมากขึ้น มีความเป็นส่วนตัวมากขึ้น ส่งผลให้การใช้พื้นที่ในบ้านพักอาศัยในส่วนนี้มีการทับซ้อนของพื้นที่น้อยกว่าบ้านพักอาศัยที่ไม่มีการต่อเติมปิดล้อมพื้นที่ เครื่องเรือนในบ้านพักอาศัยในกลุ่มนี้มีจำนวนมากกว่าบ้านพักอาศัยที่ไม่มีการต่อเติมปิดล้อมพื้นที่ 2. บ้านพักอาศัยที่มีการต่อเติมเชิงพาณิชย์ การใช้พื้นที่ในส่วนห้องอเนกประสงค์จะเหมือนกับบ้านที่ไม่มีการต่อเติมแต่ส่วนโถงอเนกประสงค์ที่ต่อเติมจะถูกใช้เพื่อการพาณิชย์

Usage of Ground Floor within Low-Income House, Case Study of Baan Ear-Ah-Torn Project, Rangsit, Klongsam, is made up as the research so as to survey about the usage of ground floor in the living room area and the universal space on the ground floor, which is excluded the kitchen and the restroom. This project is related to two possible factors, which are, first of all, the residences and the circumstances of the accommodation of the low-income residences.

There are two ways of study;

- 1) Residences study; the way to survey about the informative data of people who live in the Ear-Ah-Torn Project for 477 houses, is done by noticing survey around the accommodation. Consequent result is more than a half of all houses has no space usage extension (67.7%), 32% from houses with the whole space usage extension on the ground floor.
- 2) Study of the 2 results found above, surveying from the 49 houses so as to suggest new ideas of house space usages and to be the sample of the relative projects for the low-income residences. The informative data are considered after finishing the survey, while there are the interview, poll and observation consecutively which finally brings about the statistic described analysis and the analysis of the quality.

The mostly general types of the randomly sample residences are concluded as followings; Age: between 25-59 years, Status: Single, The number of the people in the house: 3-5 ,The number of children: 1,The carrier of the residences: mostly the employee of the company and the plant nearby the accommodation., The income: 10,000-20,000 Baht/month, Hometown: mostly

are from Bangkok and provinces nearby. The reason of moving from the former place: Need to own the houses (usually before getting the rented house to stay).

The conclusion of the ground floor usages and activities of the sample low-income residences is found that the space on the ground floor which provided by the authorized house organization are not suitable enough for the variety of 14 activities in need due to the residences are not allowed to use those spaces all the time, plus those space are the opened spaces so it brings many effects to the residences, such as dust, sunshine and no privacy.

As the matter of the result, we found that some residences tried to extend the space usages so as to apply for many activities they needed, that means the ground floor space should be covered or put more partitions so as to not only make it more private and efficient but also to reduce the multiplied usages on the same space inside the house.

The differences between 2 typed houses;

Houses with no space usages extension, which has many activities inside the house, for example, welcoming guests, laying down, relaxing, watching TV, Listening to music, raising babies, reading books, writing books, surfing computer, eating, dressing, housework, preparing food, feeding pets, parking, sleeping and paying respect to the statues. However almost all the activities are made more in the living room space inside the house than the universal space on the ground floor which brings the multiplied usages on the same small area. The furnitures which are supposed to be used on the ground floor space are less found than the ones in need in the living room area inside the house. Houses with whole space usage extension can be divided into 2 sections;

1) Houses with the whole space usage extension as consider in the way of the activities is as same as the houses with no space usage extension, however, in these houses were found that there are more efficient usages and variety of activities on the universal space on the ground floor than inside the house with no space usage extension due to there is some more privacy with the covered partitions than leave it be just only the empty space, finally reduce the multiplied usages at the living room space inside the house. There are more tools and furnitures in the houses with whole space usages extension.

2) Houses with commercial space usage extension is as same as the houses with whole space usages extension as regarding in the way of activities but, therefore, there is no pet activity as in the whole space extension mentioned above, the relaxation and paying respect to the statue are therefore found in the universal space on the ground floor and used for the carrier like shop, beauty salon or dressing. For the living space inside the house is used apart from the carrier usage activities. However it is mostly used for the private stuffs of the residences, also there are not many tools and furnitures at the living space inside the house.